

DESCOPERIRILE DE TIP BADEN-COȚOFENI DE PE DEALUL CARIEREI (CETĂȚUIA) DE LA CLADOVA, JUD. ARAD

Se prezintă cercetările arheologice în așezarea multistratigrafică de la Cladova-Dealul Carierei, insistându-se asupra materialelor culturii Coțofeni.

Încă din primul an de săpătură, 1976, pe "Cetățuia" de la Cladova au fost identificate, între altele, și dovezi de locuire din perioada de trecere de la neolitic la epoca bronzului și din epoca bronzului. În anii care au urmat, materialele din această vreme s-au înmulțit, acumulându-se observații crono-stratigrafice și tipologice, ceea ce ne-a determinat să le prezentăm pentru a intra în circuitul științific. Un strat specific nu a fost identificat decât întâmplător, pe suprafețe mici, din cauza terasărilor din prima epocă a fierului, dacică, daco-romană și feudală¹. Așezarea multistratigrafică se situează pe centrul terasei a II-a a Mureșului, care, până la sfârșitul secolului XIX, curgea printr-o buclă, trecând până pe sub terasa unde primea afluentul Cladova, de la care își trage numele și localitatea și dealul "Cetățuia", fortificată în epoca fierului, dacică și feudală². Apa Cladovei trece prin vest, pe sub poalele terasei.

Asemenea materiale au fost găsite în toate secțiunile cercetate de noi (I-XVIII), dar mai cu seamă în secțiunea VII, prin care ne-am propus și am realizat trasarea așezării de la sud la nord. Au fost străpunse locuințe sau alte amenajări de epocă din care s-au recoltat importante materiale, însă, cu excepția primului an de cercetare, nu s-a făcut nici o deschidere specială pentru degajarea locuințelor. În dorința și în același timp urgența identificării tuturor dovezilor de locuire din acest sit arheologic, care se întinde pe trei hectare, nu ne-am permis răgazul întreprinderii unor asemenea lucrări decât cu totul întâmplător, așezarea fiind amenințată cu distrugerea din cauza carierei de piatră. Deci, materialul provine numai din secțiunile efectuate în scopul amintit. De la început s-a făcut observația că aceste materiale se situează stratigrafic în partea superioară a stratului brun-roșcat de pădure, fără a aparține unui orizont stratigrafic compact pe întreaga suprafață cercetată, care să-l caracterizeze. Observațiile stratigrafice ne-au permis concluzia că toate complexele de locuire, identificate până acum, au fost uneori total, alteori numai în parte afectate de locuirile ce au urmat și în special de lucrările de terasare și de amenajare a spațiului "Cetățuiei", făcute în epoca dacică, daco-romană și feudală. Așa se explică faptul că materialele din această vreme s-au identificat în valurile de pământ, în locuințele și în gropile hallstattiene, dacice, din secolele XI-XVII, în interiorul construcțiilor cu zid de piatră și cărămidă sau numai de piatră, în gropile mormintelor din cimitirele din secolele XI-XIII și XIV-XVI.

Situațiile cele mai clare au fost întâlnite în săpătura din anul 1977 din secțiunea IV, când, într-o casetă deschisă pe latura de sud, în sectorul sudic al așezării, a fost identificată o vatră de chirpici de aproximativ 1,00x0,60 m, pe care, alături de câteva fragmente ceramice s-a identificat și o sulă de aramă cu profil rectangular ce avea vârful îndoit³. O altă situație a fost surprinsă în anul 1986 când în secțiunea XI, în exteriorul colțului de N-V al construcției de piatră s-a identificat o locuință cu plan rectangular în care, pe lângă numeroase fragmente ceramice, au apărut și două cănițe aproape întregi. În anul 1993 și în 1994, în partea central-nordică a așezării, în caroul 50 din secțiunea VII, s-a dezvelit o locuință cu cuptor din secolul al XII-lea. În timpul lucrărilor s-a constatat că acest complex de locuire feudal-timpurie a tăiat o locuire mai veche din vremea culturii Coțofeni-Baden.

După identificarea complexului din secolul XII s-a procedat la delimitarea locuinței din perioada de tranziție spre epoca bronzului, stabilindu-se că peste groapa locuinței care continua și

în secolul al XIII-lea, pe latura sa estică, se suprapunea locuința din vremea culturii Coțofeni-Baden, care continua și în peretele de vest al secțiunii. Este vorba, ca și în celelalte cazuri, de locuințe de suprafață sau adâncite câțiva centimetri (10-15 cm) în solul epocii. A putut fi delimitată ușor după stratul de chirpici pe care a fost construită. Din această locuință s-au recuperat numeroase fragmente ceramice, în mare parte deformate de foc, probă că locuința a dispărut în urma unui incendiu.

Printre fragmentele ceramice și chirpici s-au găsit și patru cănițe aproape întregi. Așa cum am arătat, numeroase fragmente ceramice au fost recoltate și din nivelul de locuințe de deasupra, precum și din pământul cu care a fost înălțat șanțul de apărare al stațiunii, din locuințele sau gropile dacice, din locuințele - atelier, din gropile mormintelor din secolele XI - XVI. Numeroase fragmente provin și din pământul purtat, scos la iveală cu ocazia lucrărilor arheologice din jurul și din interiorul construcției din piatră și cărămidă sau numai din piatră din interiorul acesteia. S-a identificat și un număr mare de piese din silex care pot fi atribuite acestei perioade de tranziție spre epoca bronzului. Cele mai numeroase dintre ele au folosit, cu certitudine, ca pietre de amnar în epocile care au urmat.

Materialul ceramic are culoare neagră, neagră-cenușie, cenușiu-cărămizie, cărămiziu-deschisă, mai ales când este vorba de fragmente provenind din vasele arse secundar sau dilatate de incendiu. Pasta acestora este în cea mai mare parte alcătuită din argilă fină, bine aleasă, arderea este destul de slabă, uneori. Numai ceramica fină este mai bine arsă datorită grijii olarilor față de această categorie de vase. Pereții acesteia sunt întotdeauna mai subțiri, situație explicată prin calitatea pastei care a permis și lustruirea suprafețelor exterioare. Cantitatea ceramicii cu suprafața lustruită este totuși mică, până la 10%. Cea mai mare parte a ceramicii are suprafața doar netezită. Uneori, prezintă la suprafață o "angoba", o pojghiță subțire de culoare alb-gălbuie care în timpul folosirii sau la spălatul din laborator a căzut. Formele de vase sunt greu de întregit din cauza mării lor fragmentări sau a deformărilor produse de foc. Cele mai multe par a proveni din străchini cu pereți drepi sau ușor înclinați spre exterior, cu buza adusă spre exterior, uneori îngroșată (fig. 1/ 8, 10; 2/5-6, 8; 9/3-4). Sunt și unele forme cu pereți drepi ce pot proveni din vase tronconice (fig. 8/1), ascoide sau a unora mai puțin cunoscute pentru această perioadă. Cele mai clare forme ni le înfățișează cămile (fig. 10/2, 4-6). Cămile descoperite până acum, au corpul turtit (fig. 10/4, 6; 11/1, 3), gât înalt (fig. 10/2, 6; 11/1) și ușor tronconic sau cilindric (fig. 10/4; 11/1), buza dreaptă sau ușor adusă spre exterior (fig. 10/5; 11/3). Uneori, corpul este delimitat printr-o canelură sau simplă adâncitură (fig. 10/2, 4, 6), sau se articulează lin cu gâtul (fig. 10/5; 11/3). Fundul lor este ușor plat sau au o adâncitură (umbo) (fig. 11/1) mai mult sau mai puțin regulată. Suprafața vasului este lustruită. Unele cănițe sunt ornamentate cu caneluri superficiale verticale, lustruite pe corp (fig. 10/2, 4; 11/1). Din zona de intersecție a gâtului cu corpul pornește toarta cu profil în panglică (fig. 10/4), ovală sau unghiular (fig. 10/5) care se supraînalță și apoi se articulează pe buza vasului (fig. 10/2-6).

Ornamentarea pe categoria vaselor comune este dominată de motivele incizate în care se îmbină în chip curios, uneori surprinzător, motive în bandă hașurată (scăriță) sau simplă (fig. 2/3-4; 3/2; 5/1-2 etc.). Alt motiv, dar mai rar întâlnit, este cel în forma scheletului de pește (*Fischgrätenmuster*) (fig. 4/5), motivul cu benzi simple sau cu segmente de linii incizate pieziș sau vertical (fig. 2/3-4, 10; 3/2; 5/2), în rețea (fig. 5/1), cu motive triunghiulare (fig. 1/10) și cu impresiuni făcute cu o spatulă cu vârful retezat (fig. 1/4, 8; 2/1, 5-6; 9/11).

Motivul făcut cu spatula cu vârful retezat este dispus în șiruri verticale, orizontale, pieziș sau drepte față de poziția normală a vasului (fig. 2/5-6, 9-10, 11; 4/3-4, 6). Uneori îmbracă aspectul unui motiv imprimat de formă rectangulară (fig. 8/2). Incizarea motivelor lineare, drepte sau înclinate prezintă ca mod de realizare tehnica unui pseudo-Furchenstich (fig. 1/5). Este realizat printr-o incizie ce se suprapune pe o linie alcătuită din linioare mai scurte. Motivul din linii

realizate cu spatula se întâlnește și pe vasele comune, uneori pe buza îngroșată sau pe brăurile aplicate în relief pe corpul vaselor (fig. 8/2-3). Brăurile în relief sunt ornamentate cel mai frecvent cu alveole dar cu creștături simple (fig. 7/5; 8/2, 3). Sunt și fragmente de vase ce prezintă pe ele segmente de brăuri care, funcțional, serveau la apucat (fig. 1; 4; 9/7), a unor alveole făcute cu vârful degetelor pe buza vaselor (fig. 8/2, 3). Altă ornamentare este aceea prin adâncituri (mici gropițe) de forme circulare, alineate în șiruri verticale sau orizontale (fig. 6/1, 2; 7/1, 2, 4; 9/7, 8) sau redând motive unghiulare și rectangulare. Mai aparte sunt cele făcute pe centrul vaselor, mai adânci la bază, de aspectul unor capete de note muzicale (fig. 3/2; 5/2). Ele pot fi mai mici sau mai mari, dar întotdeauna suficient de bine adâncite pentru a se impune pe câmpul vasului. Apar mai ales pe jumătatea superioară a vaselor, chiar și la cele lustruite. Alte ornamente sunt de aspect alveolar și sunt făcute cu unghia sau cu o spatulă cu vârful plat-oval (fig. 11/4). Unele dintre buze păstrează pe creastă alveole sau creștături. Pe corpul vasului se află uneori butonași conici pe care îi bănuim că aveau o funcție ornamentală.

Torțile, pe lângă funcția practică o au și pe aceea ornamentală. Caracteristice sunt cele derivate din segmente de brăuri ce au aspectul unor coaste reliefate puternic, dispuse vertical (fig. 1/8; 4/4). Acestea pornesc uneori de sub incizii făcute în pasta crudă cu spatula cu vârf retezat, probabil cu intenția de a fi mai bine fixate în masa vasului. Uneori au forma unei urechi (fig. 4/10). La vasele comune, torțile propriu-zise au profil oval sau circular (fig. 4/11); la cele de categoria semifină sunt lustruite. Ele reflectă moda epocii. Menționăm de asemenea un fragment de vas care de-a lungul său prezintă o canelură largă (fig. 4/9) sau are două incizii. Altele au profil, așa cum am arătat, în panglică, chiar și la vasele care au tendința de a îmbrăca o formă pătrată (fig. 8/1). Interesant este că din cele șase cănițe descoperite, două nu păstrează decât foarte puțin din toartă (fig. 10/2; 11/1); două o păstrează în suficientă parte pentru a ne da seama că erau supraînălțate, cu profil în panglică (fig. 10/4); una păstrează toarta în întregime (fig. 10/5) iar alta, aproape înțregă, nu păstrează toarta (fig. 11/3). Dintre toate acestea, cea mai interesantă este aceea care păstrează toarta în întregime deoarece pe partea exterioară prezintă o mică șanțuire (albiere) și este puternic corodată. În compoziția pastei se observă cochilii de melci pisate și fragmente ceramice de culoare cenușie sau neagră.

O caracteristică a cănilor este dată de canelurile superficiale de pe partea bombată. Din cele patru cănițe găsite până acum, toate au caneluri superficiale oblice. Pe una (fig. 11/1) sunt abia perceptibile, poate din cauza gradului înalt de uzură a vasului.

Dacă încercăm să comparăm materialele acestea cu puținele descoperiri aparținând aceluiași curent cultural de aspect Baden, constatăm că ele se apropie de cele de la Arad - Gai, Aradul Nou, Sâmpetru, Gherman, Bodrog-Pădure, Sântana, Zădăreni⁴ și cu cele descoperite recent la Dud, în bazinul Crișului Alb⁵. Acestea însă sunt puține și toate își găsesc analogii perfecte în descoperirile de la Cladova, care sunt cele mai bogate din județ dar și din toată partea de sud-vest și vest a țării noastre.

Trebuie să subliniem însă caracteristica acestei descoperiri, anume că materialele cu motive incizate sau cu pseudo-împunsături succesive predomină, și între acestea se impun cele cu așa-zisul "schelet de pește" care în ultimă instanță este un motiv cu brăduț cu incizie mediană spre care converg simetric altele înclinate, iar în al doilea rând benzile incizate și simple. Motivele din adâncituri circulare sunt procentual pe locul al treilea.

Remarcăm, de asemenea, faptul că aceste materiale prezintă analogii cu toate descoperirile de acest fel din Banat⁶, de la Cuina Turcului⁷, Peștera Poncova⁸, Peștera Hoților de la Băile Herculane, Moldova Veche și Nouă⁹, Piatra Ilșovii, com. Gornea, Beba Veche¹⁰ și tot grupul Baden din nordul Banatului și din sudul Crișanei de la Valea Crișului, Ciumești, Bena, Pișcolt Nisipărie¹¹. Ele fac legătura, ca arie de răspândire dar și ca evoluție tipologică, între descoperirile din Banat și cele din Crișana¹², între acestea, cele de la Cladova fiind cele mai reprezentative.

Prin pastă, forme și ornament materialul descoperit la Cladova face dovada împletirii elementelor motivisticii din cultura Baden și Coțofeni¹³, din care nu lipsesc nici influențele produse de cultura Kostolac¹⁴, cu care aceste două culturi sunt în parte contemporane pe spații geografice diferite. Ele s-au influențat direct sau prin intermediul altor culturi contemporane¹⁵. Noi nu ne permitem, cu această ocazie, să intrăm în detaliile problemei, dezbătută suficient de specialiștii epocii. Suntem însă convinși că publicarea materialelor de la Cladova va reaprinde discuția și va aduce contribuții noi. Ele vor completa în mod fericit imaginea asupra unui proces dezbătut de diverși autori, în mod special de P. Roman și I. Némethi. În mod firesc, în această lucrare nu ne-am oprit decât la problemele puse de interferența dintre cele două culturi în spațiul lor geografic și la modul cum s-au inter-influențat ca rezultat al unei conviețuiri demonstrate în așezare ca un proces de simbioză.

Elementele prezentate ne dau posibilitatea să afirmăm că descoperirile de la Cladova pot fi plasate în etapa veche din evoluția culturii Baden de pe teritoriul Banatului și Transilvaniei, contemporane locuirilor Coțofeni I târziu și II. Un rol important în înțelegerea procesului dezvoltării culturale Coțofeni¹⁶ și Baden¹⁷ prezintă cănițele, ca talie și formă. La acest nivel cronologic materiale cu aceleași motive ornamentale se întâlnesc nu numai în Banat și Transilvania ci și în cele din Oltenia, ca de exemplu la Bâzdâna, în județul Dolj¹⁸. Prezența lor la Cladova atestă un comportament ce caracterizează epoca bronzului de început și de dezvoltare generală, continuat în culturile Otomani, Verbicioara, Tei, la care se adaugă evenimentul important al începutului prelucrării metalelor. Procesul este ilustrat de apariția acelorași forme și ornamentări¹⁹ în culturile sus-amintite, lărgind aria preocupărilor și tradițiilor culturale și asupra metalelor în spiritul tradițiilor preluate din prelucrarea căușelor de lemn care au supraviețuit până în contemporaneitate²⁰.

Mai delicată este problema adânciturilor de tip *unbo* întâlnite pe fundul vaselor, la unele culturi ale epocii bronzului și transmiterea lor în cele din prima epocă a fierului cum fac dovada descoperirile de la Chitila-Fermă²¹.

Ca observație generală asupra așezării se impune a menționa suprafața mare pe care ea se întinde, acoperind tot dealul, și cantitatea mare de material ceramic. Acestea fac dovada unei așezări puternice și foarte întinse. Din cauza distrugerilor produse de locuirile, în special din epoca dacică și feudală, nu putem aprecia toate trăsăturile acestei așezări, a formelor și ornamentelor și eventual proporția în care au fost folosite metalele.

Această situație ne împiedică să facem considerații mai ample și asupra prelucrării pietrei. Unelte din silex au fost găsite dar nu prezintă siguranță stratigrafică și cele mai multe dintre ele au fost deformate prin prelucrarea lor ulterioară la aprinsul focului. De asemenea nu putem face aprecieri, din aceleași motive, asupra creșterii animalelor și ponderii pe care a avut-o în raport cu animalele vânat.

Poziția ocrotită de vârfurile dealurilor mai înalte din apropiere, expunerea permanentă la soare, apropierea de valea Cladovei, situarea la confluența cu vărsarea acesteia în râul Mureș, cu lunca largă și mlăștinată ne face să credem că au existat condiții de dezvoltare dintre cele mai favorabile. În acest mediu geografic, trebuie să fi existat o bogată avifaună și un consum bogat de pește și scoici. Asupra consumului de pește nu putem face decât aprecieri vagi pe baza puținelor oseminte găsite *in situ*. Cochiliile de scoici descoperite în cele două locuințe sunt însă dovada pescuitului și a acestei specii. Poate și vecinătatea unor zăcăminte de minereuri (cupru, plumb, fier) a putut influența dezvoltarea așezării²².

Vasile BORONEANȚ (București)
Gheorghe PASCU HUREZAN (Arad)

NOTE

1. V. Boroneanț, *Considerații preliminare asupra cercetărilor de la Cladova, com. Păuliș, jud. Arad*, Ziridava, X, 1978, p. 139-158; idem, *Săpăturile arheologice de la Cladova (jud. Arad) din 1979*, Ziridava, XII, 1980, p. 117-126; idem, *Considerații asupra gropilor dacice săpate în stânca de la Cladova, jud. Arad*, Thraco-Dacica III, 1982, p. 134-138; V. Boroneanț, P. G. Hurezan, *Cimitirul din secolele XI-XII, de la Cladova, jud. Arad*, Ziridava, XV-XVI, 1987, p. 67-74; idem, *Cetatea de la Cladova - reședința voievodului Transilvaniei Pousa*, Ziridava, XV-XVI, 1987, p. 75-84; O. Iliescu, *Inelul de argint de la Cladova (notă preliminară)*, Ziridava, XV-XVI, 1987, p. 85-88.
2. *Ibidem*.
3. V. Boroneanț, *Săpăturile arheologice...*, pl. 2/5.
4. P. I. Roman, *Cultura Coțofeni*, București, 1976; P. I. Roman, I. Némethi, *Cultura Baden în România*, București, 1978.
5. D. Băcuț, *Noi date cu privire la așezarea din perioada de tranziție de la Dud (jud. Arad)*, Ziridava, XIX-X, 1996, p. 7-13.
6. Zoia Kalmar, Cl. Bogazki, Gh. Lazarovici, *Cercetări etno-arheologice în Munții Banatului (1986)*, Banatica, IX, 1987, p. 65-85.
7. V. Boroneanț, *Cultura Kostolac de la Cuina Turcului*, SCIV, 17, 1966, 2, p. 345-353; Al. Păunescu, *Cercetările arheologice de la Cuina Turcului - Dubova, (jud. Mehedinți)*, Tibiscus, V, 1978, p. 45-50.
8. V. Boroneanț, Constanța Boroneanț, *Cercetări arheologice în zona Cazanelor Mari*, RevMuz., VI, 1969, 5, p. 439-442.
9. P. I. Roman, *Cultura Coțofeni...*
10. Zoia Kalmar, Cl. Bogazki, Gh. Lazarovici, *Cercetări etno-arheologice...*
11. P. I. Roman, *Materiale aparținând perioadei de tranziție de la eneolitic la epoca bronzului în colecțiile Muzeului din Arad*, Ziridava, VI, 1976, p. 31-40; P. I. Roman, I. Némethi, *Cultura Baden...*, p. 36-37.
12. Zoia Kalmar, Cl. Bogazki, Gh. Lazarovici, *Cercetări etno-arheologice...*
13. P. I. Roman, *Cultura Coțofeni*; P. I. Roman, I. Némethi, *Cultura Baden...*
14. M. Garašanin, *Der Übergang vom Neolithikum zur Frühen Bronzezeit auf den Balkan und an der Unteren Donau, (L'Europe à la fine de l'Âge de Pierre)*, Praga, 1961, p. 15-43; P. I. Roman, *Noțiunea de cultura Kostolac*, SCIVA, 28, 1977, 3, p. 419-429.
15. P. I. Roman, I. Némethi, *Cultura Baden...*; Viera Nemejkova-Pavukova, *Zu Ursprung und Chronologie der Boleráz-Gruppe*, Symposium Baden, 1973, p. 297-316.
16. P. I. Roman, *Cultura Coțofeni*; P. I. Roman, I. Némethi, *Cultura Baden...*
17. Vl. Zirra, D. Pop, S. Oanță, *Șantierul arheologic Bâzdana, com. Calopar - punctul "La Cetate", jud. Dolj, campania 1994*, AO, S.N., XI., 1996, p. 5-20.
18. O cană identică după formă s-a găsit în așezarea de la Sânpetru-German, Fântâna Vacilor, vezi P. I. Roman, I. Némethi, *Cultura Baden*, pl. 2.
19. xxx Ministerul Culturii, *Comori ale epocii bronzului din România - Tessaures of the Bronze Age in Romania*, Muzeul Național de Istorie a României, București, 1995.
20. Al. Tzigara Samurcaș, *Musée National Carol I, Catalogue de la Section d'Art Paysan*, București, 1937; Georgeta Stoica, P. Petrescu, *Dicționar de artă populară*, București, 1997, p. 121, 257.
21. V. Boroneanț, *Chitila-Ferma, un aspect cultural al începutului primei epoci a fierului (date preliminare)*, Thraco Dacica, V, 1984, 1-2, p. 156-166.
22. V. Boroneanț, G. Pascu-Hurezan, P. Hügel, *Cercetări privind exploatarea miniere de la Cladova (com. Păuliș, jud. Arad) și din partea de sud-vest a masivului Highiş*, AnB, sub tipar.

NEW DISCOVERIES OF COȚOFENI-BADEN TYPE ON DEALUL CARIEREI (CETĂȚUIA) AT CLADOVA, ARAD COUNTY

Summary

Rescue archaeological excavations were undertaken at Dealul Carierei (Cetățuia Hill), Cladova, Pauliș village, Arad county between 1975-1995. They exposed traces of habitations belonging to the Paleolithic, the transition from the neolithic to the Bronze Age, but also from the First Iron Age, Dacian and Dacian-Roman ages, early Middle Ages and medieval times.

The site lies at the end of the hill that has been submitted to terracing and stone/stone and brick building between XIII-XVII centuries. Some fortifications consisting of soil walls and a moat from the Dacian period - Burebista's age - that have been reconstructed during XIII-XIV and XV-XVI centuries were also found.

The section excavated so far made obvious the fact that the habitation belonging to the transition to the Bronze Age - the one we were mainly concerned about - had spread on the entire upper surface of the hill. This hill is bordered to the west by the Cladova valley and to the east and south by the meadow of the Mureș river. The hill belongs to the southeastern peaks of Zarand mountains that dominate the Western Plain of Romania. We found a substantial quantity of fragmentary ceramic material. The ornamentation is dominated by incisions, the most frequent patterns being the fish skeleton or segmented incised lines, angular patterns or stitches made with the tip of a spatula. In terms of shapes, the predominant ones are the bowls but also interesting are the little cups, with a long neck, separated of the body by a polished groove (channeling), sometimes with an 'umbo' (shallow) at the bottom. They are often ornamented with superficial incisions and ribbon handles. All these materials came from the cultural layer or from the dwelling. Together with them we found flint pieces, more seldom metal ones. Considering the paste, the pottery belongs to the stage of co-existence of Coțofeni Culture with Baden-type elements.

LIST OF ILLUSTRATIONS

Fig. 1. Cladova-Cetățuia - linear incised pottery, 1, 7; with successive distant pricks, 7; with a fish skeleton motif, 7; with deep impressions, spatula made, 4, 8; with vertical handles, 8; with a notched girdle, 9; with small triangles, 10.

Fig. 2. Cladova-Cetățuia - pottery with linear incisions in a simple band or in band filled with fragments of linear incisions 1-4, 10; with deep wide impressions made with a spatula, disposed in horizontal rows, 1, 5, 6, 9, 11; with alveolar rim 8; profiles of fragments with successive distant pricks on the incised area, 4.

Fig. 3 Cladova-Cetățuia - pottery ornamented with circular little hollows, 1; with incisions and alveolar hollows similar to musical notes, 1, 2.

Fig. 4. Cladova-Cetățuia, pottery with linear incisions, with simple bands or fragments of lines, 1, 2, 5; with rows of impressions 3-6; with outlined girdle fragments, vertically displayed, 4, 10; handles and handle profiles, 9, 11; profiles of vessel fragments, 7, 8.

Fig. 5. Cladova-Cetățuia - Pottery ornamented with network bands and alveoli, made with a spatula, 1; ornamented with horizontal incised bands and an alveolar girdle, similar to musical notes, 2.

Fig. 6. Cladova-Cetățuia - Pottery ornamented with rows of circular hollows, 1, 2.

Fig. 7. Cladova-Cetățuia - Pottery ornamented with rows of circular hollows, 1, 2.

Fig. 8. Cladova-Cetățuica - Pottery ornamented at the handle level with fragments of horizontal incised lines, 1; with rows of deep wide impressions and alveoli on the inner part of the rim, 2; with alveoli and hollows on their interiors and alveols on the interior of the rim, 3; with deepened impressions to the exterior of the rim and circular hollows to the outside of the vessel, 4; with a row of large impressions under the rim, 2.

Fig. 9. Cladova-Cetățuica - Pottery fragments from the First Iron Age, 1, 9; from the age of co-existence of Coțofeni and Baden Cultures, ornamented with outlined girdles and circular hollows, 3, 7, 8; with a simple and a hachured band, 4-6; vessel profiles, 3, 5.

Fig. 10. Cladova-Cetățuica - Coțofeni-Baden pottery; fragment decorated with deep impressions, 1; decorated with an outlined girdle, 2; small cups with an over-lengthened handle, ornamented with polished superficial vertical channelings, 2, 4; non-ornamented small cups, 5, 6 (having a small hollow at the joint between the body and the neck of the vessel).

Fig. 11. Cladova - Cetățuica - Baden-Coțofeni pottery; small cup with an 'umbo' (hollow on the bottom of the vessel) and superficial vertical channelings, 1; simple cup, 3; pottery sherds, with a hachured band, 2; and ornamented with rows of impressions, 2; and incisions, 4.

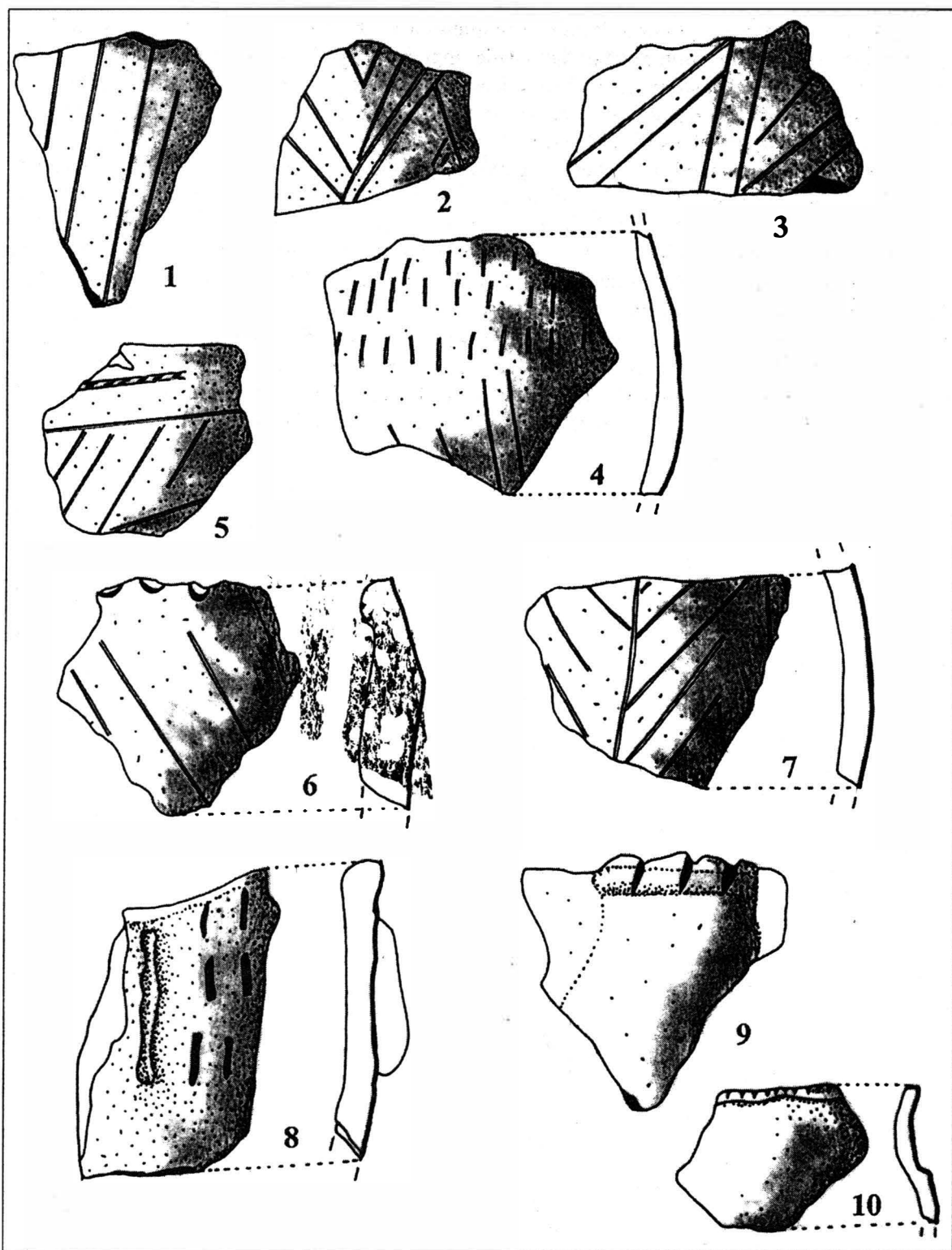

Fig. 1. Cladova-Cetățuica, ceramica cu incizii lineare - 1-7; cu împunsături succesive rare, 7- cu motiv în "schelet de pește"; cu împunsături adânci făcute cu spatula 4, 8; cu apucători verticale 8; cu brâu crestat 9; cu triunghiuri mărunte 10.

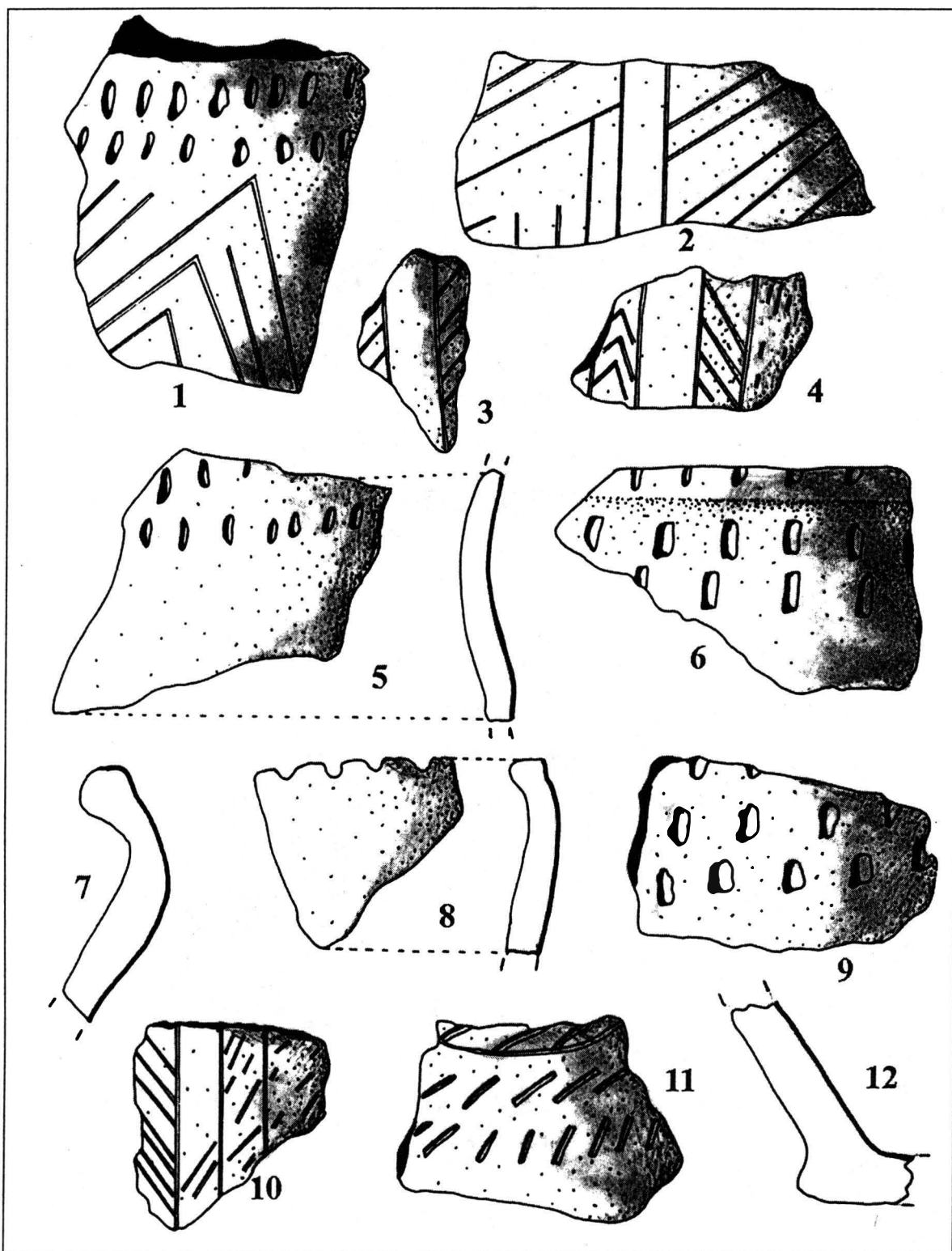

Fig. 2. Cladova - Cetățuica, ceramică cu incizii lineare în bandă simplă sau umplută cu incizii lineare 1-4, 10; cu împunsături adânci și largi făcute cu spatula dispuse în șiruri orizontale 1, 5, 6, 9, 11; cu buza alveolată, 8; profile ale unor fragmente cu împunsături succesive rare pe incizie, 4.

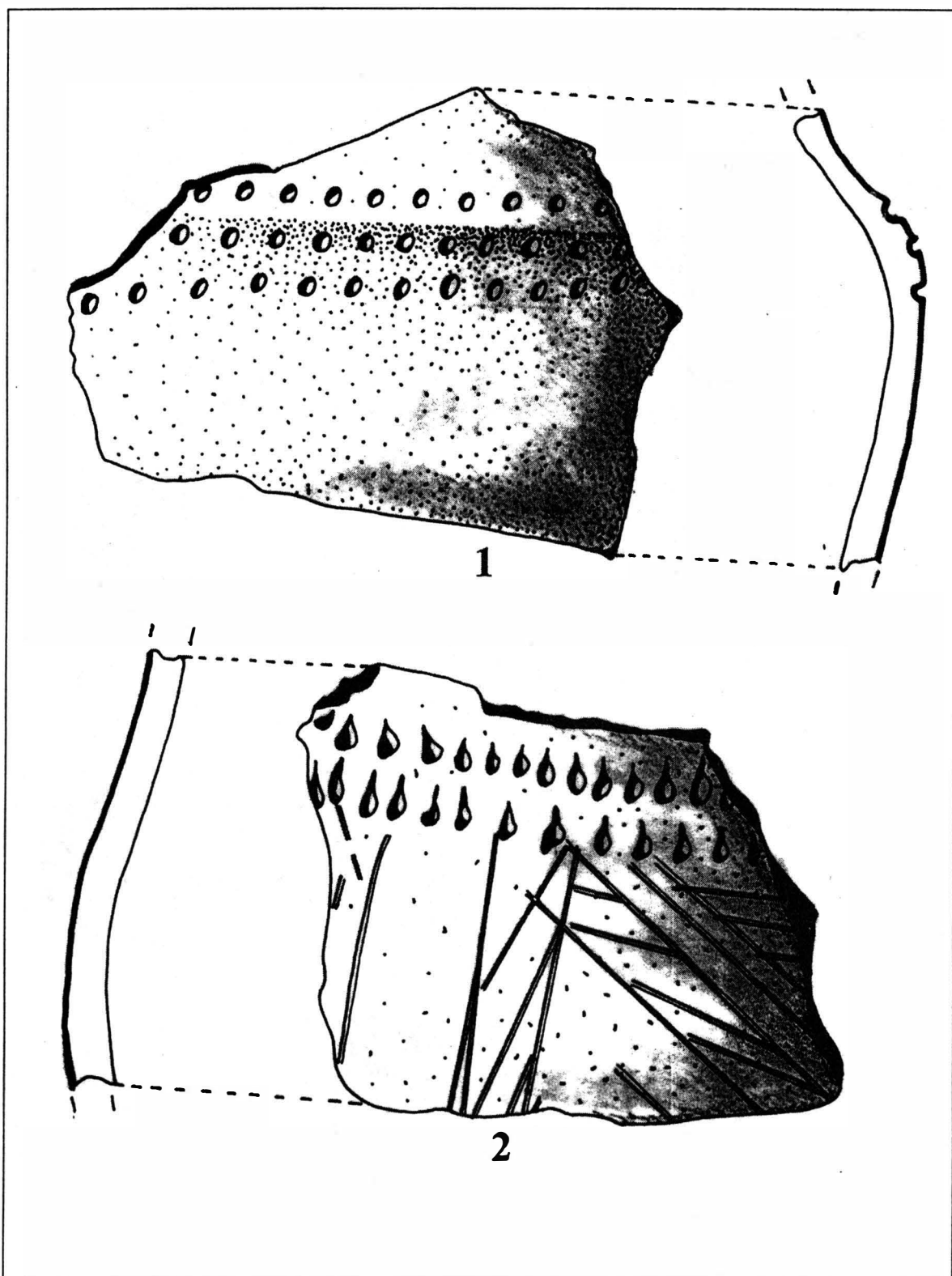

Fig. 3. Cladova - Cetățuica, ceramică ornamentată cu adâncituri circulare, 1; cu incizii și adâncituri alveolate de aspectul unor note muzicale, 1-2.

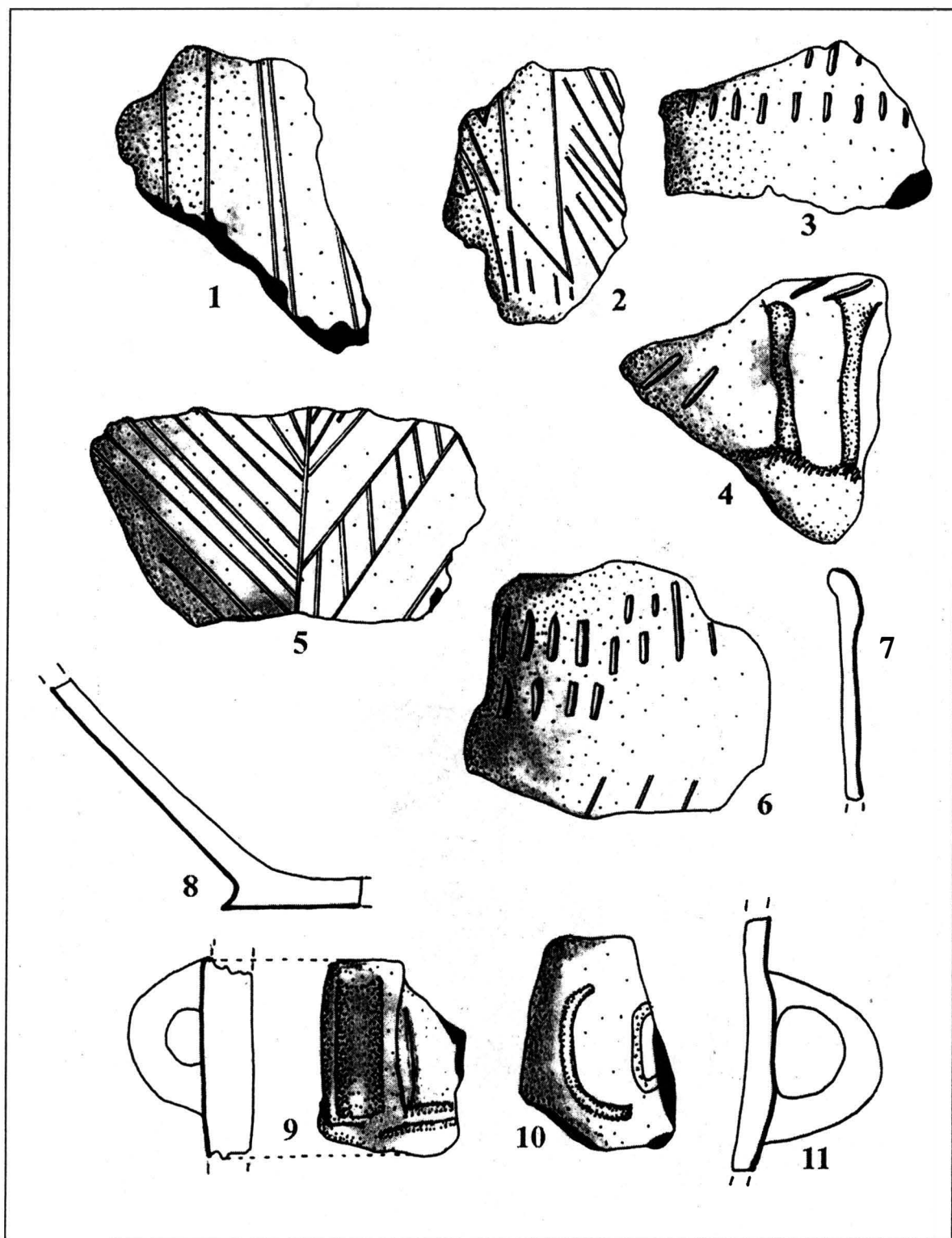
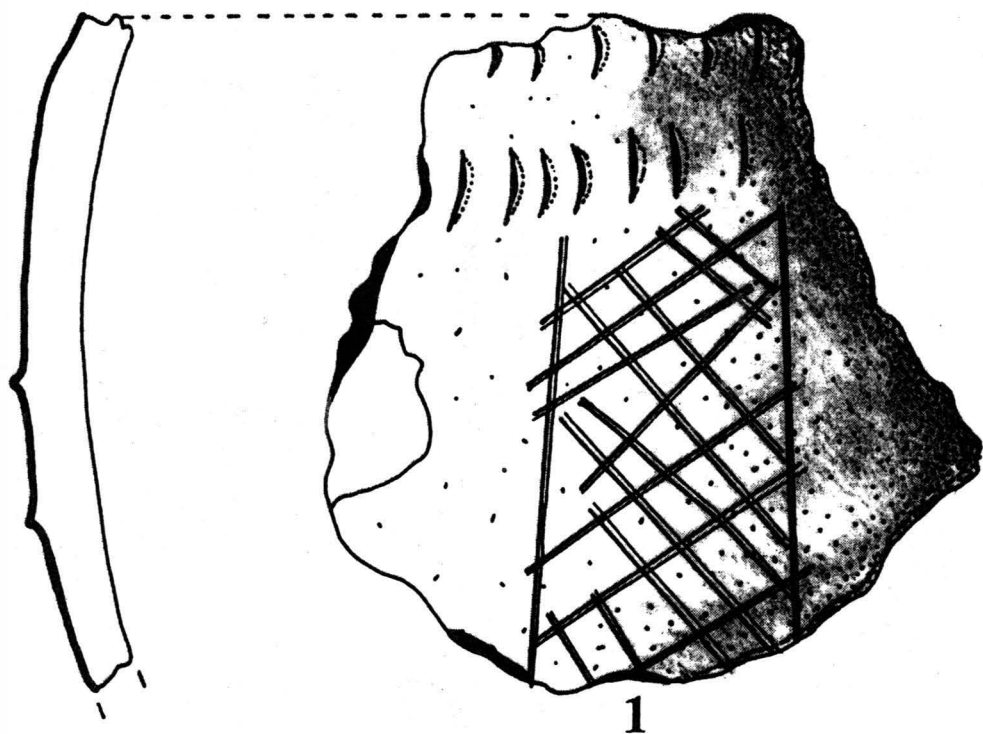
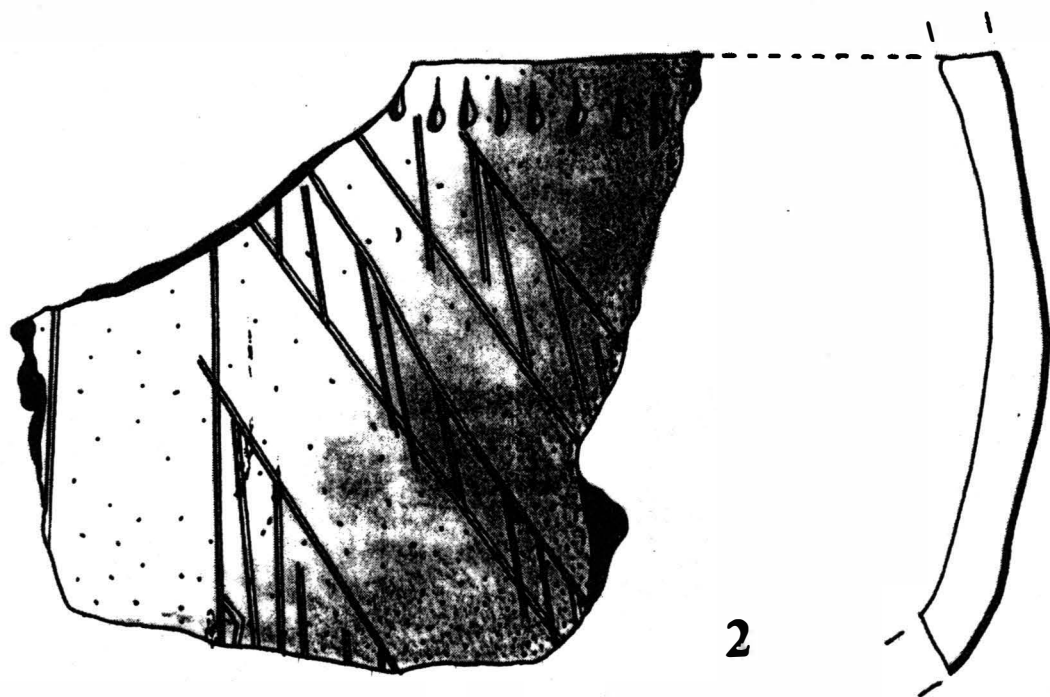

Fig. 4. Cladova - Cetățuica, ceramică cu incizii lineare în benzi simple sau cu segmente de linii 1-2, 5; cu impresiuni în șiruri, 3-6; cu segmente de brâu în relief dispuse vertical, 4, 10; torți și profile de torți, 9, 11; profile de fragmente de vas, 7-8.

1

2

Fig. 5. Cladova - Cetățuica, ceramică ornamentată cu bandă în rețea și alveole făcute cu spatula, 1; ornamente cu benzi orizontale și incizate și brâu cu alveolări de aspectul unor note muzicale, 2.

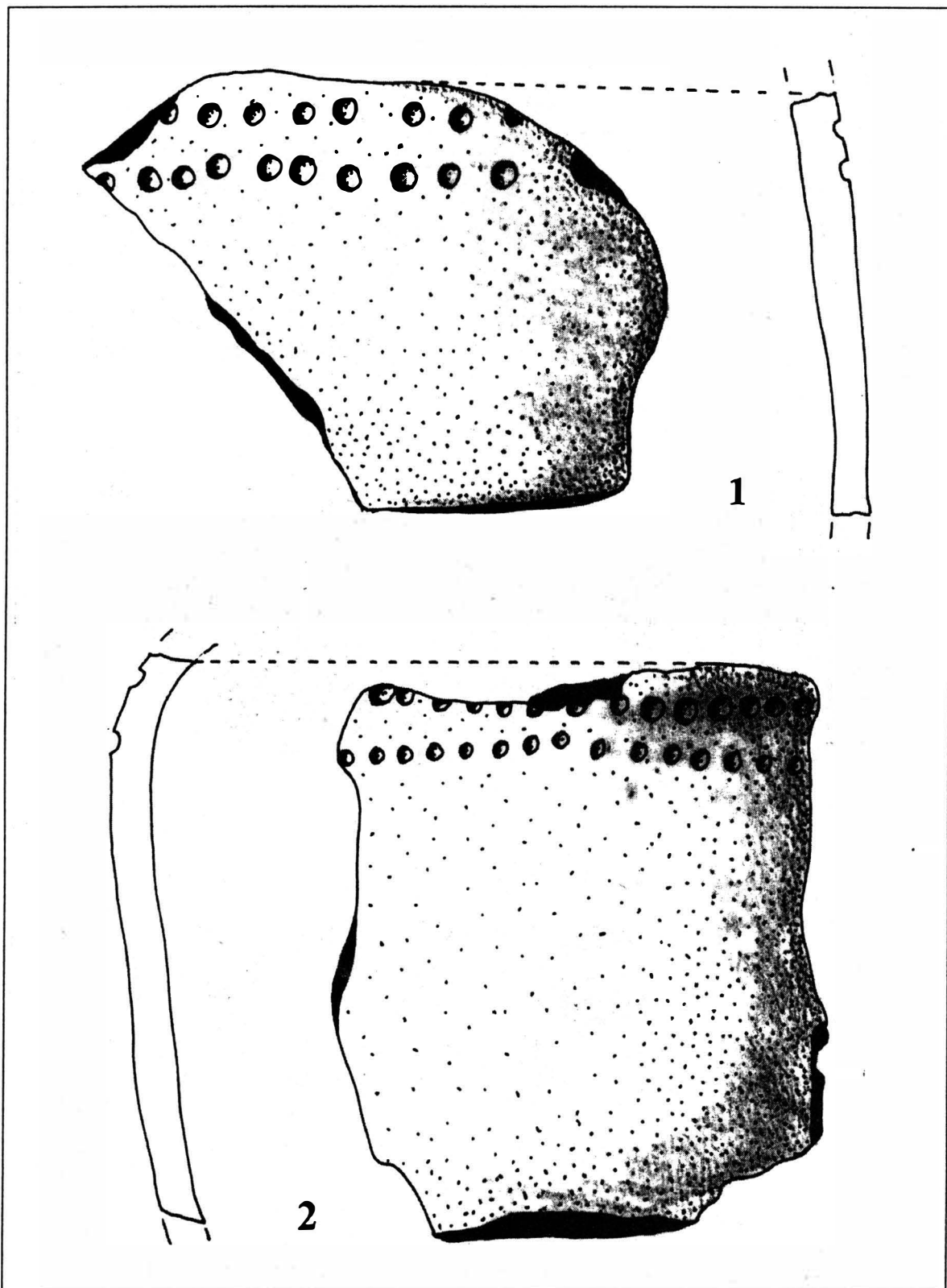

Fig. 6. Cladova - Cetașuica, ceramică ornamentată cu șiruri de adâncituri circulare, 1-2.

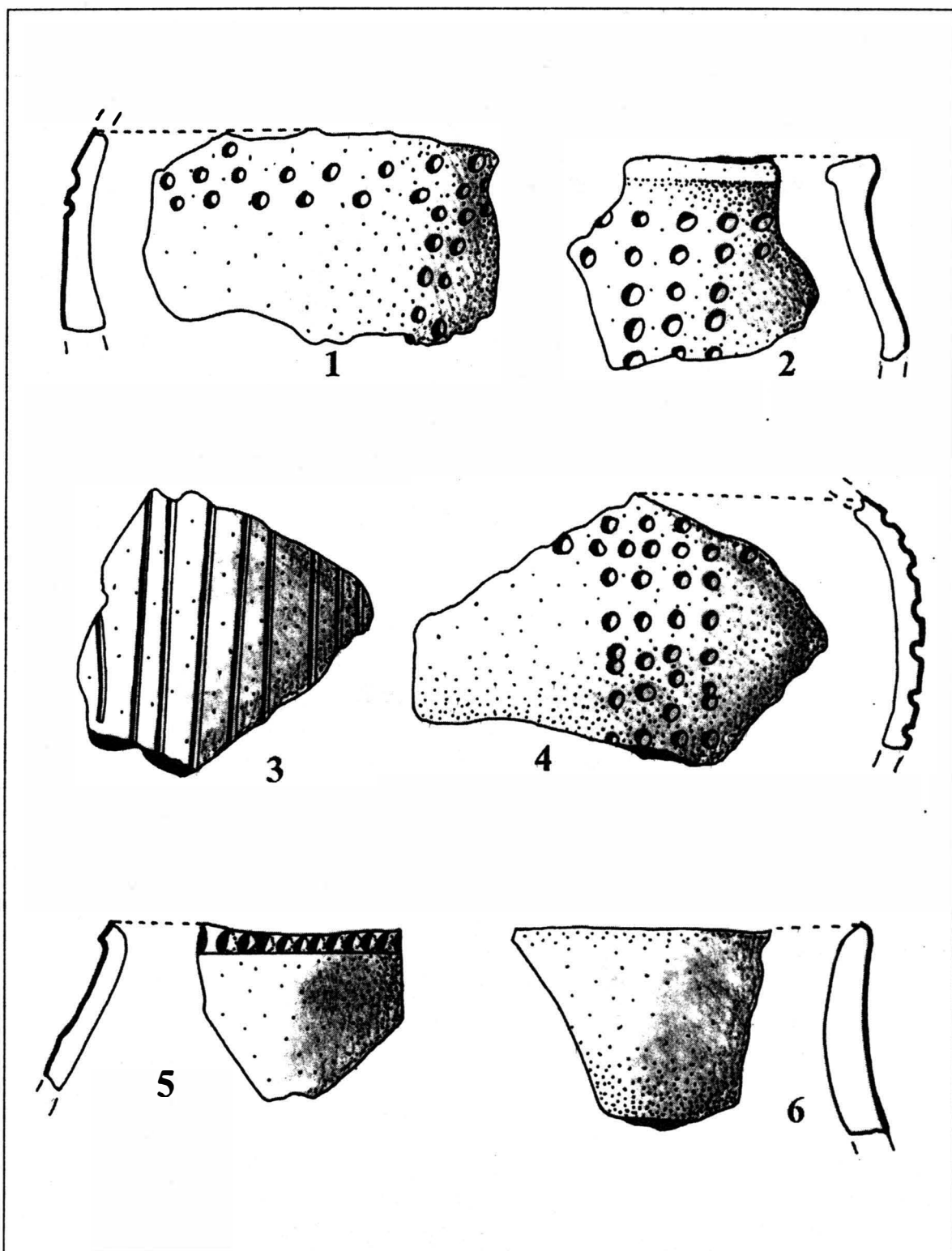

Fig. 7. Cladova - Cetașuica, ceramică ornamentată cu șiruri verticale și orizontale din adâncituri circulare, 1-2, 4; cu incizii verticale, 3; cu brâu din alveole adâncite pe exteriorul buzei, 5; fragment de buză de castron, 6.

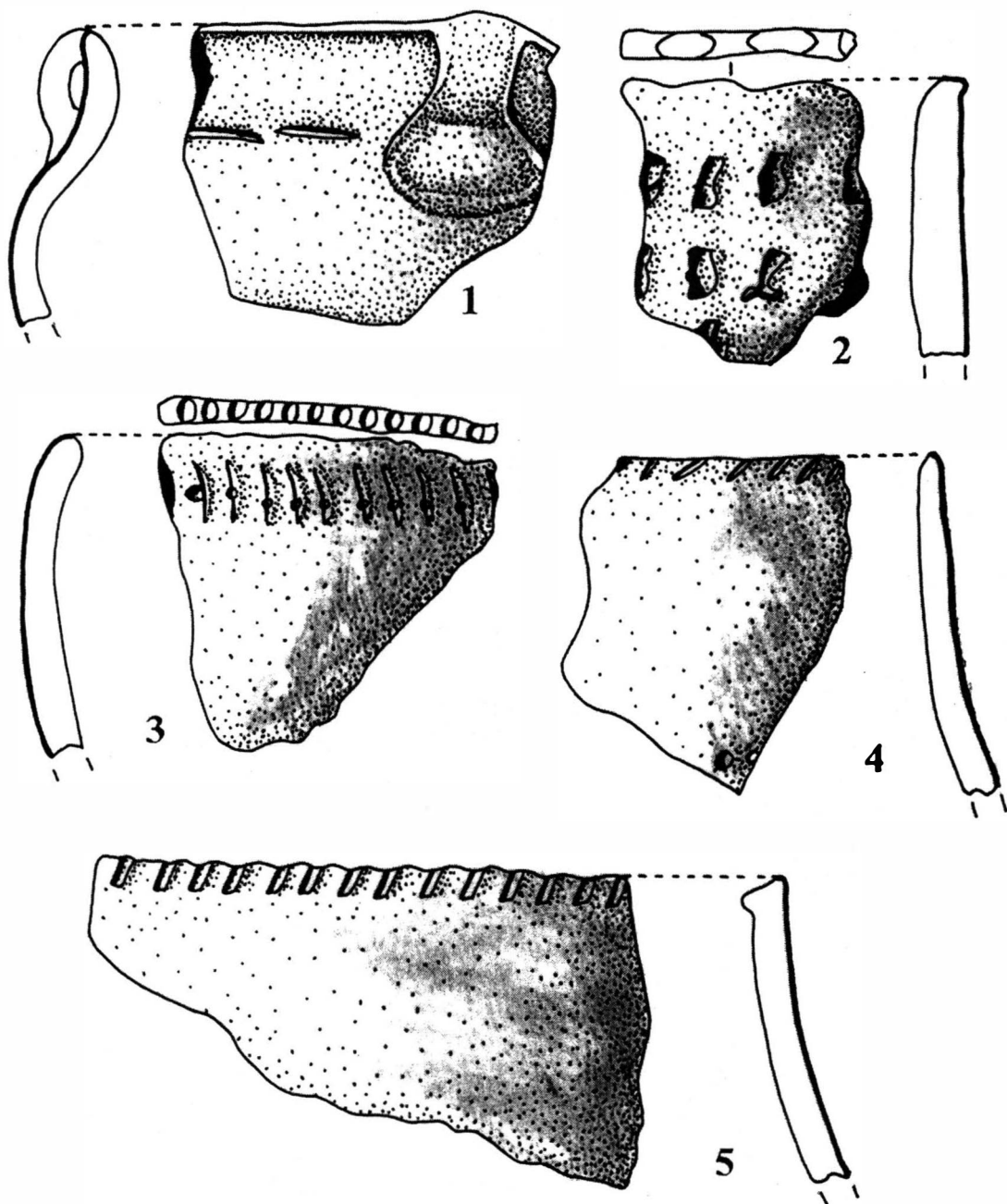

Fig. 8. Cladova - Cetașuica, ceramică ornamentată cu segmente de linii incizate orizontale dispuse la nivelul tortii, 1; cu șiruri de impresiuni largi și adâncituri alveolate pe interiorul buzei, 2; cu alveole și adâncituri în interiorul lor și alveole pe interiorul buzei, 3; cu impresiuni adâncite pe exteriorul buzei și adâncituri circulare pe corpul vasului, 4; cu șir de împunsături largi sub buză, 2.

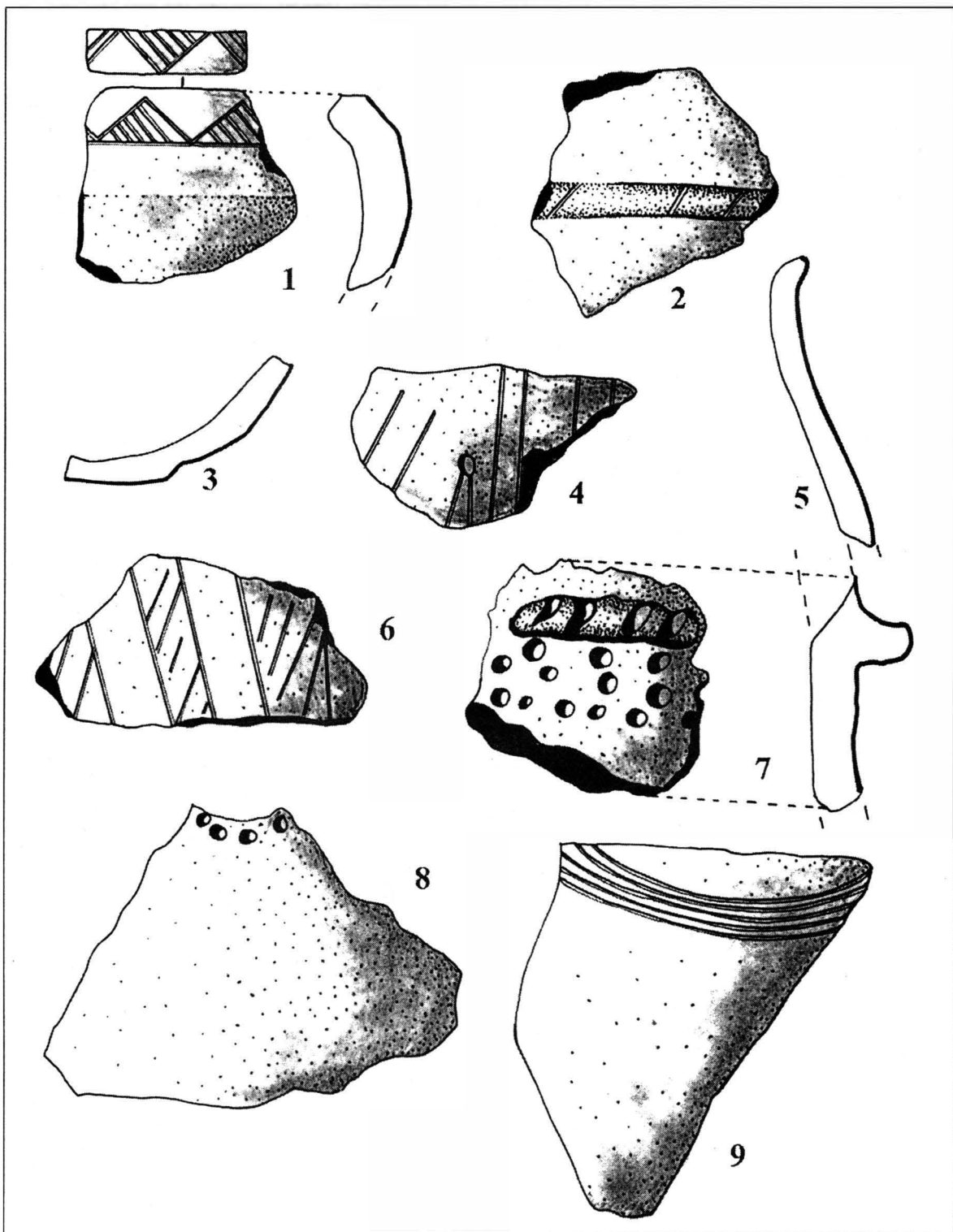

Fig. 9. Cladova - Cetățuica, fragmente ceramice din prima epocă a fierului, 1, 9; din vremea conștientizării Coțofeni-Baden, ornamentate cu brăuri în relief și adâncituri circulare, 2, 7-8; cu benzi simple sau hașurate, 4, 6; profile de vase, 3, 5.

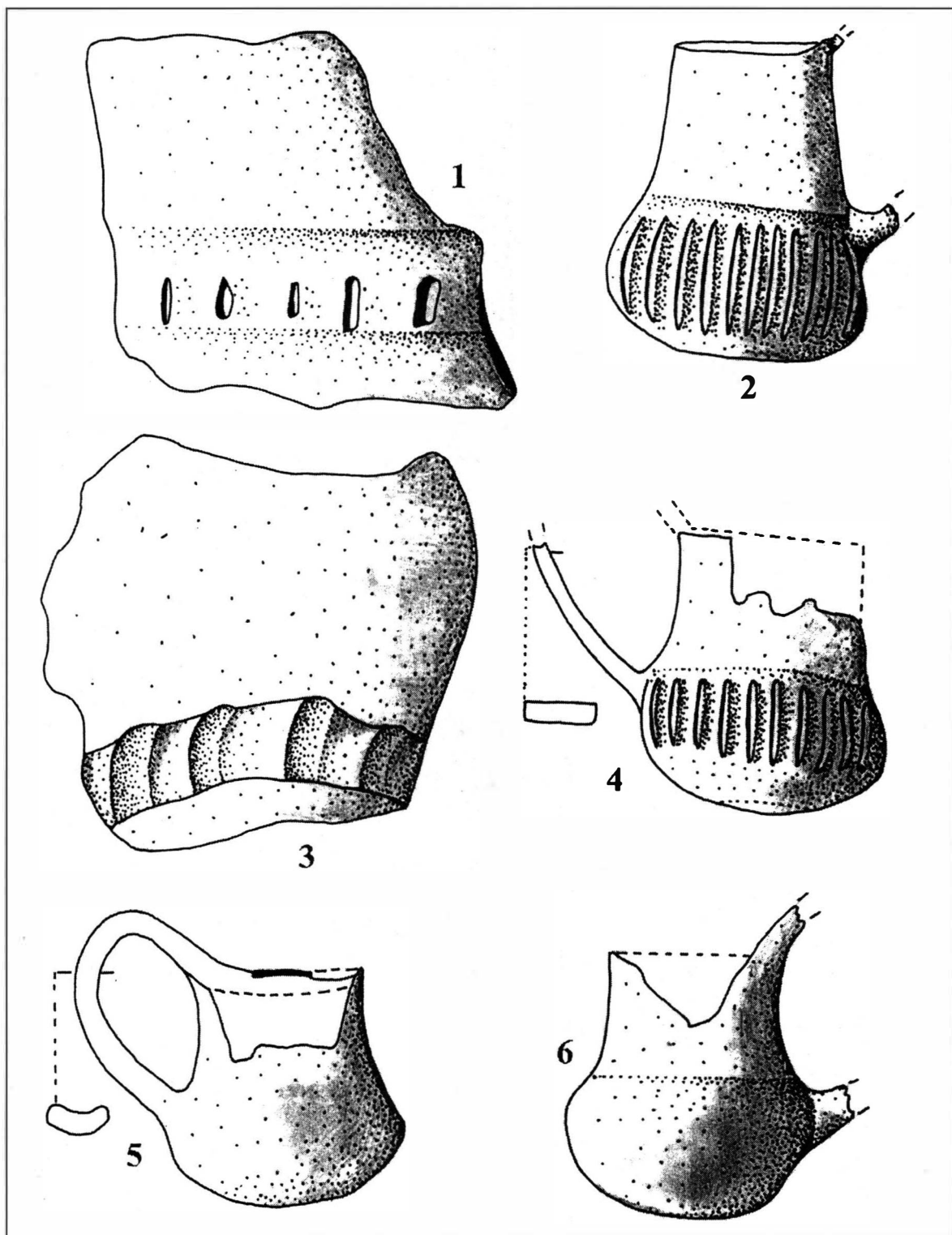

Fig. 10. Cladova - Cetățuica, ceramica Coțofeni - Baden; fragment decorat cu împunsături adânci, 1; decorat cu brâu în relief, 2; cănițe ornate cu caneluri verticale superficiale, lustruite, 3-4; cănițe neornamentate, 5-6 (cu o mică adâncitură la întâlnirea gâtului cu corpul vasului).

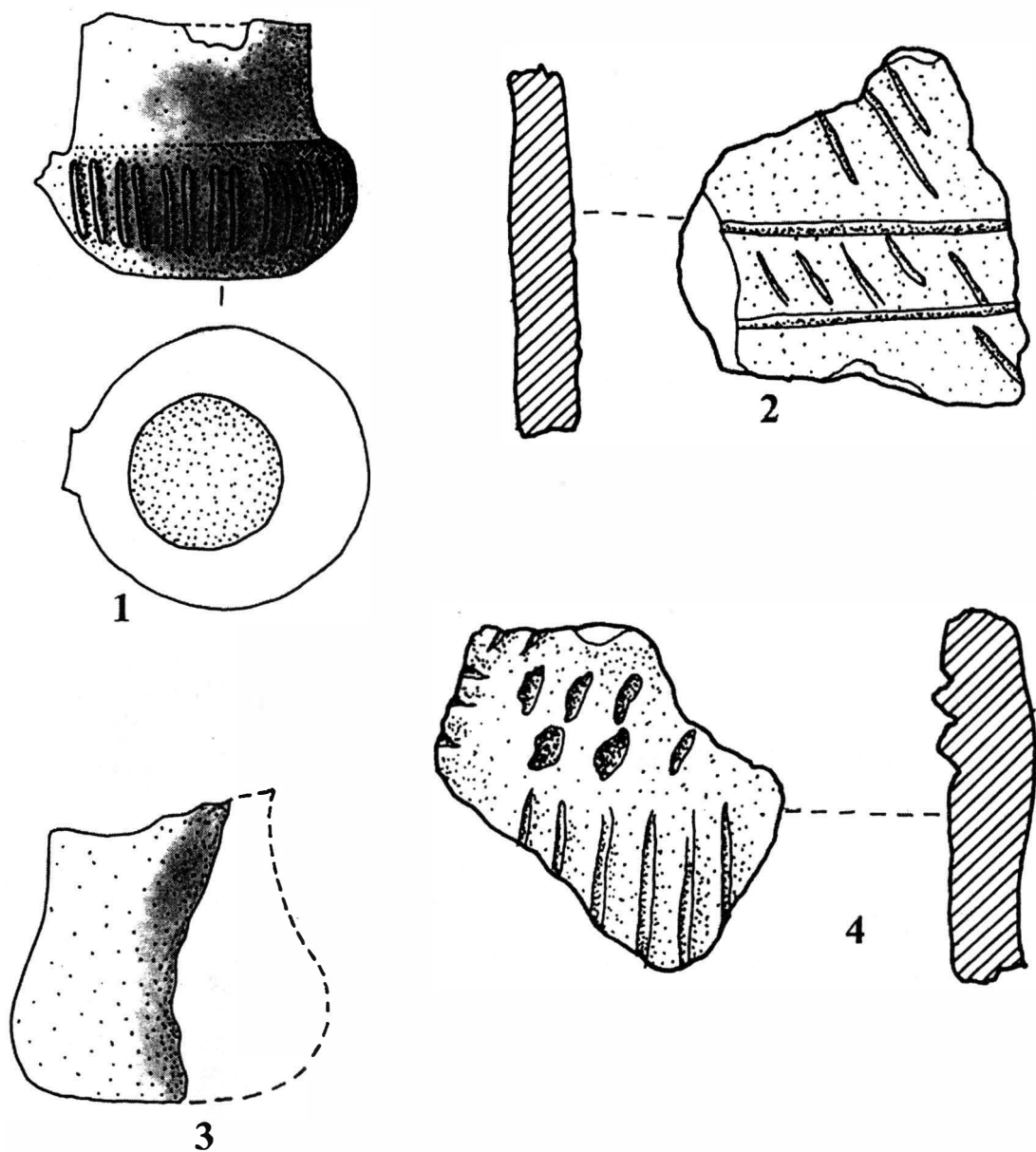

Fig. 11. Cladova - Cetățuica, ceramica Coțofeni - Baden, cănițe cu umbo (adâncitura pe fund) și caneluri verticale superficiale, 1; căniță simplă, 3; fragmente ceramice cu bandă hașurată, 2; cu ornamentare în impresiuni dispuse în șiruri, 2; cu incizii, 4.